

BILDANDE AV NATURRESERVATET HATTBÄCKEN I BODENS KOMMUN

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, skall utgöra naturreservatet Hattbäcken.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. I enlighet med 2 § ovannämnda förordning ska länsstyrelsen vara förvaltare av naturreservatet.

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

SYFTE

Syftet med reservatet är att bevara området värdefulla naturmiljö och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden i området och ge förutsättningar för skogar, våtmarker och andra ingående ekosystem att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling efter särskild utredning. I arronderingsmarker och utvecklingsmarker kan även andra åtgärder genomföras.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn:	Hattbäcken
Kommun:	Boden
Lägesbeskrivning:	ca 22 km V om centrala Boden
Area:	340 ha
Fastigheter och ägare:	Brännberg 1:34 (del av), Sveaskog Bredåker s35 och s36, Staten genom Naturvårdsverket Långsjön 1:3, privata markägare
Sameby:	Tuorpon, Jåhkågaska, Udtja, Sirges

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. Bedriva skogsbruk.
2. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller tillvarata vindfällan.
3. På annat sätt än vad som anges under punkterna 1 och 2 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, t.ex. genom att borra, anordna upplag, gräva, schakta eller dumpa.
4. Uppföra byggnad eller annan fast anläggning.
5. Anlägga väg eller led.
6. Anlägga ledningar i luft, mark eller vatten.

Datum
2012-10-24

Diarienummer
511-8570-11

NVR ID
NR2024349

7. Bedriva vattenverksamhet, t ex genom vattenreglering, muddring eller avledande av vatten.
8. Inplantera växt- eller djurart.
9. Släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen på land eller i vatten.
10. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg.
11. Sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

12. Utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning.
13. Uppföra älgtoorn.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt A:

1. Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.
2. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll av befintliga byggnader, vägar eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen. Exempel på sådana åtgärder är byte av vägtrummor, dikesrensning samt breddning/trädsäkring av kraftledningar.
3. Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen (1971:437). Före anordnandet av fasta anläggningar ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.
4. Vid uttransport av fälld älg eller björn får terrängskoter, t ex fyrhjulning, användas. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iaktas för att undvika skador på mark och vegetation.
5. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iaktas för att undvika skador på mark och vegetation.
6. I de fall totalförsvaret har intressen (anläggningar och/eller planerade grupperingsplatser) inom reservatet får tillsyn och skyddsarbetsuppgifter utföras utan hinder av föreskrifterna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. Utmärkning av reservatet
2. Uppsättning och underhåll av informationstavla
3. Naturvårdsbränning efter särskild utredning.
4. Utförande av restaureringsåtgärder av engångskaraktär, exempelvis stängsling av ungskog eller avveckling av främmande trädslag.
5. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål.

6. Tillgängliggörande av reservatet för besökare, tex genom anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § MB

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
2. Skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar.
3. Fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Insamla ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt.
4. Insamla ryggradslösa djur.
5. Förstöra eller skada berg, jord eller sten på land eller i vatten genom att t ex borra, hacka, spränga, rista, gräva eller måla.
6. Skräpa ner.
7. Göra upp en eld som är större än ca 0,5 meter i diameter.
8. Framföra motordrivna fordon utanför befintlig väg.

Undantag från reservatsföreskrifterna i punkt C:

1. Snöskoteråkning är tillåten i reservatet på väl snötäckt mark. Vid körning ska i första hand befintliga stigar och leder användas och särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark och vegetation.
2. I reservatet är det utan hinder av föreskrifterna tillåtet att jaga och fiska i enlighet med gällande lagstiftning.
3. Bär- och matsvampplockning är tillåtet i området.

SKÅLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Area:	340 ha
Naturtyper:	Skogsmark ca 278 ha, varav produktiv skog ca 178 ha Strandäng ca 6 ha Vatten ca 10 ha Myr ca 45 ha

Naturreseptatet Hattbäcken ligger vid sjön Slyträsket, ca två mil väster om Boden. Området ligger helt under Högsta Kustlinjen och utgjorde alltså en del av havsbotten i den skärgård som vid tiden för inlandsisens avsmältning bredde ut sig över landskapet. I norra delen av reservatet utgörs jordlagret till stor del av morän, medan torv och lera-silt

Datum
2012-10-24

Diarienummer
511-8570-11

NVR ID
NR2024349

dominerar i övriga delar av området. Den underliggande berggrunden består främst av metasedimentära bergarter som metasandsten.

Naturen i reservatet är mosaikartad och uppvisar en stor variation av livsmiljöer. Området karaktäriseras av ständiga växlingar där olika skogsmiljöer, sumpskogar, kärr, myrmarker och bäckar avlöser varandra. Skogarna i området är till stor del produktiva och domineras av fuktiga, lövrika granskogar. Flera större och mindre bäckar rinner genom reservatet och i anslutning till dessa ökar ofta produktiviteten ytterligare. Vid bäckarna och i anslutning dråg med rörligt markvatten övergår fältskiktet ofta i en frodig örttyp med arter som lappranunkel, tibast, harsyra, skogsnäva, gullris älgört, majbräken och strutbräken. Den storvuxna och sällsynta älvstarren, som är knuten till värdefulla och näringsrika sumpskogar förekommer också vid en av bäckarna i området.

Skogen i reservatet har genomgående låg påverkansgrad och spår av skogsbruk är sällsynta. I de gamla sumpskogarna är luftfuktighet ofta mycket hög, vilket är en viktig förutsättning för många uttorkningskänsliga naturskogsarter. Här trivs bland annat hänglavar och i delar av området är de gamla granarna ofta helt draperade med garnlav. Den mycket sällsynta och krävande arten trådbrosklav förekommer också på ett par platser inom reservatet. Tillgången på död ved varierar mycket inom området och det är framför allt i de mer produktiva bestånden i norra delen av reservatet som man finner större mängder lågor och torrakor. Det är också främst här man finner naturskogsarter som är knutna till död ved, som till exempel ullticka, violmussling och rosenticka.

I anslutning till myrarna finns ofta lågproduktiva sumpskogsområden och trädklädda myrar med klen men mycket gammal gran. Gammelgranarna är rikt draperade av mörka hänglavar och även arter som till exempel gammelgransskål och knottrig blåslav förekommer.

Bland andra intressanta arter som hittats i reservatet kan förekomst av lavskrika, tretåig hackspett och gråspett vara värda att nämna. Den sällsynta skalbaggen bronsbjörn har också hittats i reservatet. Insekten förekommer i stort sett bara i mycket gamla, senvuxna och hänglavsrika granbestånd.

I vattendraget som rinner ut från Långsjön finns lämningar efter en kvarn som användes in på 1910-talet.

Länsstyrelsens bedömning

Hattbäcken består av en mosaik av myrar, bäckar och sumpiga granskogar. Skogen är ofta av urskogskaraktär med stor andel död ved i form av lågor och torrträd. Bland granar och bäckar finns många rödlistade arter, som trådbrosklav och älvstarr. Skogens utseende och innehåll gynnar även insekter och hackspettar. Skogsavverkning eller annan exploatering skulle innebära att områdets höga naturvärden förstörs. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges

Datum
2012-10-24

Diarienummer
511-8570-11

NVR ID
NR2024349

miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av flera miljökvalitetsmål, bland annat *Levande skogar* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Länstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med kommunens översiktsplan och med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.

Vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § MB, bedömer länstyrelsen att den inskränkning i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länstyrelsen att den föreslagna ordningsföreskriften enligt 7 kap 30 § MB innebär så begränsade konsekvenser, såväl kostnadsmässiga som i övrigt att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

ÄRENDETS BEREDNING

De höga naturvärdena inom naturreservatet Hattbäcken uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003-2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under 2005 slöts en överenskommelse mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och länstyrelserna i Norrbotten respektive Västerbotten, om hur de skyddsvärda områdena från inventeringen skulle bevaras långsiktigt. Överenskommelsen redovisades i en rapport (Naturvårdsverket, rapport 5498) där 168 områden i Norrbottens län pekades ut som blivande naturreservat. Naturreservatet Hattbäcken är ett av dessa områden.

Naturvårdsverket och Sveaskog AB träffade den 13 juni 2008 en överenskommelse om formellt skydd av 431 särskilt värdefulla naturskogsområden i hela landet. Denna innebär att områdena, på i överenskommelsen angivna villkor, kan avsättas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning till Sveaskog. För länets del omfattas de områden som redovisats som naturreservat i Naturvårdsverkets rapport 5498.

Beslutet har föregåtts av samråd med Bodens kommun som inte har inkommit med svar. Förslaget har också remitterats till Försvarsmakten, SGU och Skogsstyrelsen. De har angett att de inte har något att erinra mot förslaget.

Markägaren Sveaskog har getts tillfälle att yttra sig över förslaget men har inte inkommit med svar.

Udtja sameby har förelagts att yttra sig över förslaget. Inget svar har inkommit.

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

7 (7)

Datum
2012-10-24

Diarienummer
511-8570-11

NVR ID
NR2024349

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen (Miljödepartementet) enligt bilaga 3.

BESLUTETS IKRAFTTRÄDANDE

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, vilka gäller omedelbart.

DE SOM DELTAGIT I LÄNSSTYRELSENS BESLUT

I detta ärende har beslut tagits av landshövding Sven-Erik Österberg, efter föredragning av naturvårdshandläggare Mary Agrér. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefen för naturvårdsenheten Ulf Bergelin och länsassessor Moa Grahn deltagit.

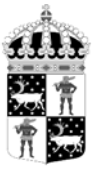
Sven-Erik Österberg

Mary Agrér

Bilagor:

1. Karta över reservatet
2. Översiktskarta
3. Hur man överklagar
4. Skötselplan

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-8570-11

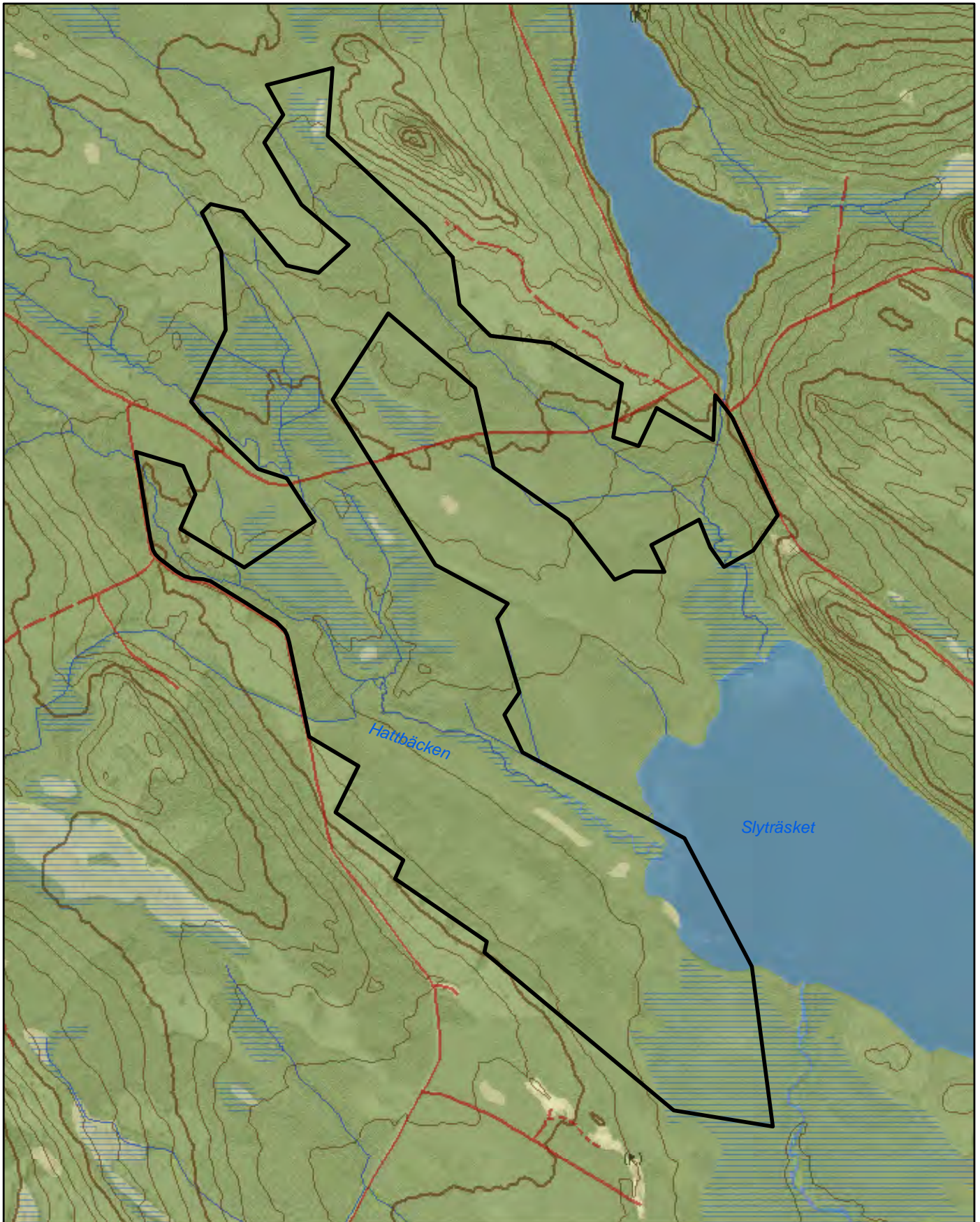
NR2024349

Bilaga 1

Naturreseptatet Hattbäcken

Area 340 ha

Skala 1:20 000

© Copyright Lanmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

 Gräns för naturreseptatet

0 1 Kilometer

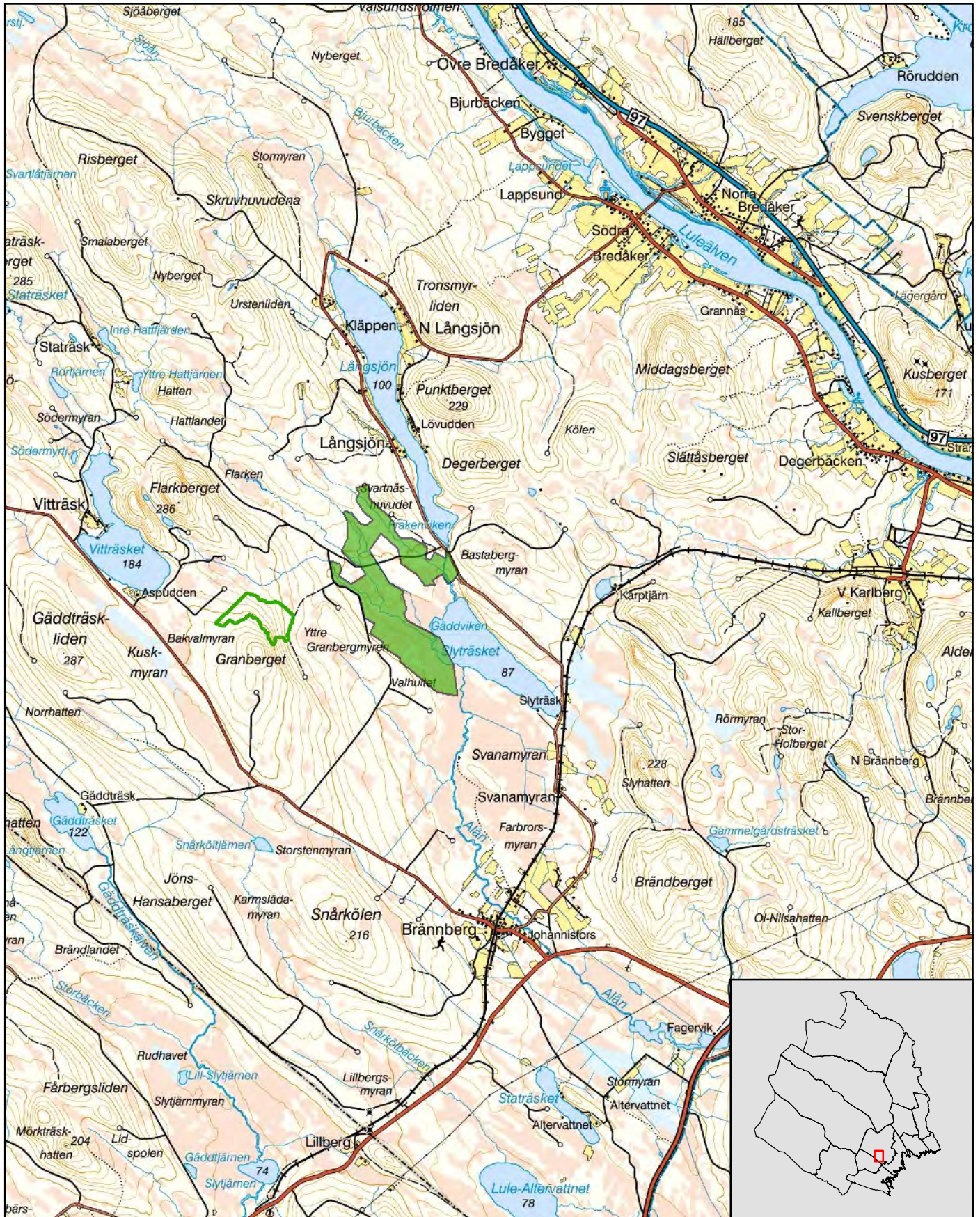

Naturreseptat Hattbäcken

Bodens kommun

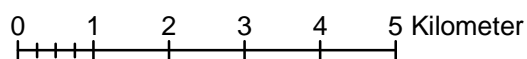
Skala 1:100 000

Länsstyrelsen
Norrbotten

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

- Naturreseptat Hattbäcken
- Andra naturreseptat

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Regeringen, Miljödepartementet. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Regeringen, Miljödepartementet.

Ni ska i Ert överklagande ange

- * vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
- * hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
- * Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 0920 – 960 00.

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HATTBÄCKEN I BODENS KOMMUN

ALLMÄNT OM PLANEN

Naturreservatets syfte ska vara styrande för reservatets långsiktiga vård och förvaltning.

Områdets avgränsning och ägoförhållanden redovisas i bilaga A.

Beskrivning och uppgifter om naturreservatet finns i beslutet 511-8570-11.

Denna skötselplan ska ses över inom en tioårsperiod och vid behov revideras.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö och opåverkade karaktär. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden i området och ge förutsättningar för skogar, våtmarker och andra ingående ekosystem att utvecklas naturligt. Syftet är även att de delar av reservatet som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd.

Inom ramen för dessa mål ska reservatet ge möjlighet till naturupplevelser, friluftsliv och vetenskaplig forskning i orörd natur.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.
- Området lämnas till fri utveckling med möjlighet till avveckling av främmande trädslag samt naturvårdsbränning och/eller stängsling efter särskild utredning. I arronderingsmarker och utvecklingsmarker kan även andra åtgärder genomföras.
- Vid behov återställa områdets naturliga hydrologi genom att till exempel lägga igen diken.
- Trädfällning och påverkan på markskiktet undviks vid alla typer av åtgärder, med undantag för avveckling av främmande trädslag.

BEVARANDEMÅL

Skog

i) Värdekärna

Skogsbestånden ska genom intern dynamik och andra naturliga processer fortsätta att utvecklas fritt.

ii) Utvecklingsmarker och arronderingsmarker

Eventuella skötselåtgärder i områdets utvecklingsmarker och arronderingsmarker bör utredas och tas upp vid en revidering av skötselplanen. Tillsvidare ska dessa områden fortsätta att utvecklas fritt i riktning mot naturskog.

Avveckling av främmande trädslag

Målsättningen inom alla skyddade områden är att främmande trädslag (till exempel *Pinus contorta*) inte ska finnas. Avveckling av främmande trädslag är därför en prioriterad åtgärd inom reservatet.

Våtmarker

Våtmarkernas naturliga hydrologi och vegetation skall bevaras och endast förändras genom naturliga processer. Det förekommer diken i reservatet som kan komma att påverka områdets hydrologi negativt och på sikt kan utgöra ett hot mot områdets naturvärden. Eventuella åtgärder, såsom igenläggning av diken, ska genomföras efter att en undersökning av områdets hydrologi har slutförts.

Sjöar och vattendrag

Den naturliga hydrologin och vegetationen skall bevaras och endast förändras genom naturliga processer.

Brand

Naturresevatets värden är intimt förknippade med gammal, lövrik skog på fuktig och sumpig mark. De arter som förekommer i området är främst knutna till sumpskogarnas långsamma dynamik, gamla träd och hög luftfuktighet, som till exempel trädbrosklav. En skogsbrand bedöms därför kunna ge stora skador på de naturvärden som reservatet är tänkt att skydda. Eventuella bränder som uppstår i reservatet ska därför släckas. Vid släckningsarbete ska så skonsamma metoder som möjligt användas och befintliga begränsningslinjer så som vägar, vattendrag och rågångar nyttjas i första hand. Fysiska ingrepp som fällning av träd eller anläggande av mineralgator bör undvikas.

GRÄNSER

Naturresevatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar och snarast efter att naturresevatet har beslutats.

Kontroll av gränsmarkeringar och rågångar ska göras minst vart tionde år.

FRILUFTSLIV OCH INFORMATION

Informationstavla med föreskrifter samordnas förslagsvis med intilliggande naturresevat Granbergsbranten.

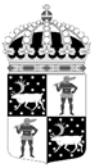
Aktuell information om naturresevatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida.

SAMMANFATTNING AV ÅTGÄRDER

Skötselåtgärd	När
Information på länsstyrelsens hemsida	Snarast efter att resevatet har beslutats
Utmärkning av resevatetsgränsen	Snarast efter att resevatet har beslutats
Informationstavla vid resevatet	Snarast efter att resevatet har beslutats
Undersökning av diken i resevatet och dess påverkan på området hydrologi	Senast 2022
Översyn och eventuellt revidering av skötselplan	Senast 2022
Uppföljning av gränsmarkering	Minst vart tionde år
Underhåll av gränsmarkering	Vid behov

Bilaga:

- A. Karta
- B. Artlista

Länsstyrelsen
Norrbotten

511-8570-11

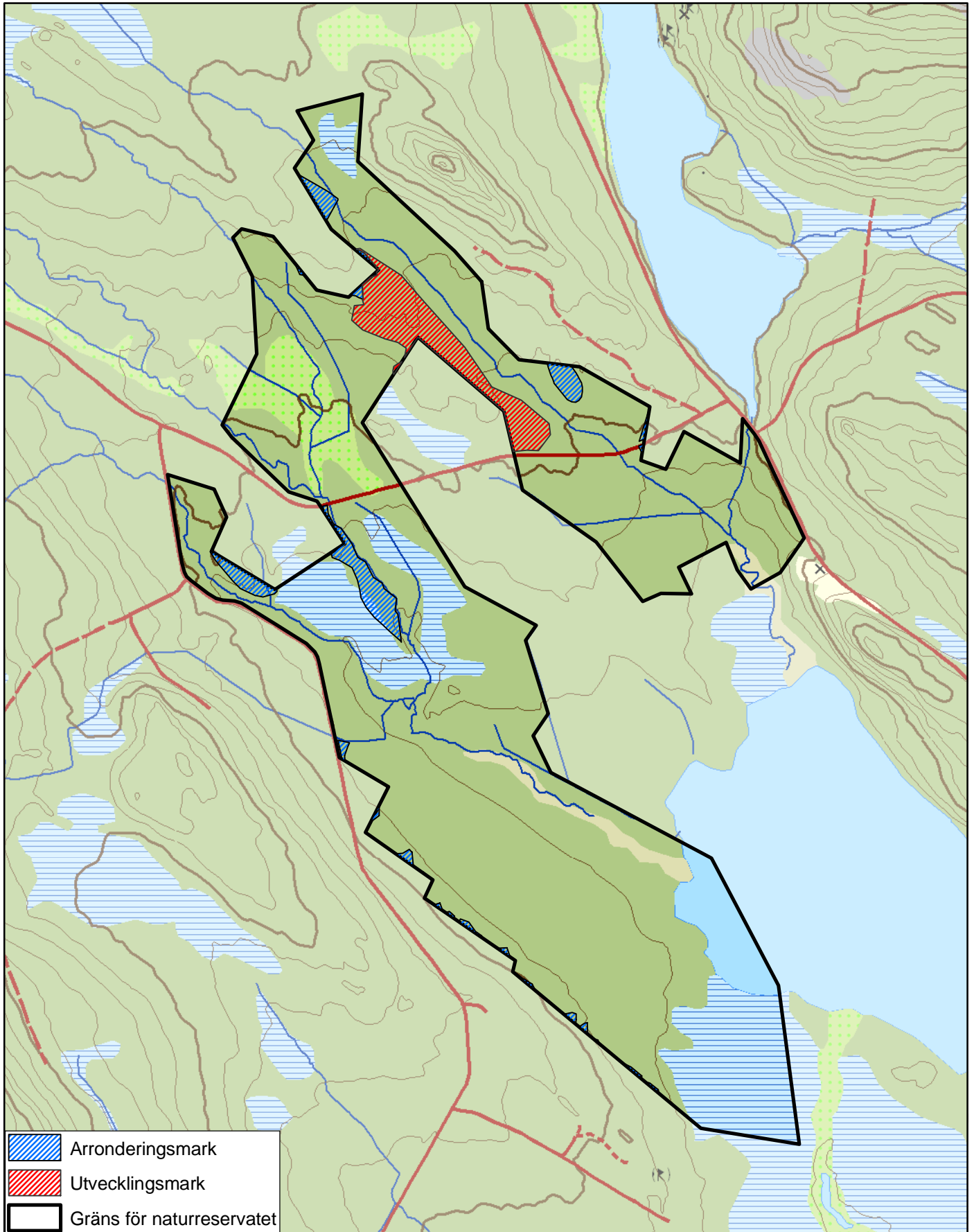
NR2024349

Bilaga A

Naturreseptatet Hattbäcken

Avgränsning och markslag

Skala 1:20 000

© Copyright Lantmäteriet 2011. Ur GSD - Produkter, ärende 106-2004/188

0 250 500 750 1 000 Meter

Artlista naturreservatet Hattbäcken

- signalarter och rödlistade arter

Svampar och lavar

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
1.	Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT
2.	Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	
3.	Knottrig blåslav	<i>Hypogymnia bitteri</i>	NT
4.	Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT
5.	Trådbrosklav	<i>Ramalina thrausta</i>	EN
6.	Violmussling	<i>Trichaptum laricinum</i>	NT

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2010. EN= Starkt hotad, NT=Nära hotad.

Fåglar

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
7.	Gråspett	<i>Picus canus</i>	
8.	Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	NT
9.	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	
10.	Tretåig hackspett	<i>Picoides tridactylus</i>	NT

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2010. NT=Nära hotad.

Kärlväxter

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
11.	Lappranunkel	<i>Ranunculus lapponicus</i>	
12.	Liljekonvalj	<i>Convallaria majalis</i>	
13.	Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	
14.	Älvstarr	<i>Carex rhynchophysa</i>	NT

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2010. NT=Nära hotad.

Kärlkryptogamer

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
15.	Strutbräken	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	

Länsstyrelsen
Norrbotten

Datum
2012-10-24

Bilaga B

Diarienummer
511-8570-11

NVR ID
NR2024349

Insekter

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
16.	Bronshjon	<i>Callidium coriaceum</i>	

Källa:

- Länsstyrelsen översiktliga inventering 2003